

1.3 : แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

1) การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

หน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัด ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษาในเรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญของการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำระบบโปรแกรมออนไลน์ ระบบแก้หนี้ สพฐ. (debt obec) เพื่อรับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการ เน้นผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินการตามแผนงาน/มาตรการเจรจาช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาหนี้สินครูในหน่วยงาน พบว่ามีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีหนี้สินที่เกิดจากการนำเงินไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เพื่อซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัย ซื้อยานพาหนะ การลงทุนทำธุรกิจส่วนตัว และเพื่อการศึกษาของตนเอง แหล่งเงินกู้เงินส่วนใหญ่มาจากสหกรณ์ ออมทรัพย์ครู รองลงมาคือ ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ สวัสดิการ ขพค.และ ขพส. จากปัญหาหนี้สินของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ลงทะเบียนในระบบแก้หนี้ สพฐ. (debt obec) ที่เกิดขึ้นจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมากกว่าหนี้สินจากสถาบันการเงิน จึงกำหนดแผนแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการขอความร่วมมือกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ในการร่วมแก้ไขปัญหาหนี้สินครู เพื่อให้ครูมีสภาพคล่องในการชำระหนี้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างทั่วถึง

2) ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

2.1) การสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด

2.1.1 การสำรวจสภาพหนี้ ได้แจ้งจัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัด ที่มีปัญหาหนี้สินเข้าร่วมโครงการและลงทะเบียนในระบบที่ <https://debtclinic.obec.go.th>

2.2.2 การจัดทำฐานข้อมูล ได้ดำเนินการวิเคราะห์จัดกลุ่มจากผู้ที่ลงทะเบียนไว้ โดยจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นสีแดง (เงินเดือนคงเหลือน้อยกว่า 30%) สีเหลือง (เงินเดือนคงเหลืออยู่ระหว่าง 31-60%) และสีเขียว (เงินเดือนคงเหลือมากกว่าร้อยละ 60%) ทำให้ได้ฐานข้อมูลเพื่อนำมาวางแผนในการช่วยเหลือดังกล่าวส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอัตราเงินเดือนคงเหลือเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ มีสภาพคล่องในการชำระหนี้ มีวินัยทางการเงิน เกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและคุณภาพทางสังคม

2.2) การดำเนินการของสถานีแก้หนี้/คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัด ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

หน่วยงานทางการศึกษามีการดำเนินการตามแผนงาน/มาตรการเจรจาช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่แก้ไขปัญหาหนี้สินแก่ครูและบุคลากรอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังได้จัดทำฐานข้อมูลหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา และจัดทำฐานข้อมูลเงินเดือนคงเหลือของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดกลุ่มตามสภาพการเงินจำนวน 3 สี คือ สีแดง (เงินเดือนคงเหลือน้อยกว่า 30%) สีเหลือง (เงินเดือนคงเหลืออยู่ระหว่าง 31-60%) และสีเขียว (เงินเดือนคงเหลือมากกว่าร้อยละ 60%) กำหนดเงื่อนไขสำหรับครู บุคลากร ที่เงินเดือนคงเหลือน้อยกว่า 30% ห้ามกู้เพิ่ม อีกทั้งมีการกำกับ ติดตาม กระบวนการตรวจสอบเงินเดือนคงเหลือสุทธิ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ โดย จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูฯ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สถานีแก้หนี้ครู) จัดประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูฯ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สถานีแก้หนี้ครู) เพื่อศึกษาข้อมูล รายละเอียด แนวทางการดำเนินการแก้ไข ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกวัน เพื่อสอบถามถึงปัญหาหนี้สินที่มีอยู่เป็นรายบุคคลว่าต้องการให้ช่วยเหลืออย่างไร ซึ่งผู้ลงทะเบียนทุกรายเข้าใจว่าจะได้เงินกู้จากโครงการที่มีดอกเบี้ยต่ำ เพื่อไปชำระหนี้สิน โดยไม่มีความประสงค์ที่จะให้ดำเนินการเจรจากับเจ้าหนี้ที่มีอยู่เดิม โดยผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการไว้ จึงแจ้งให้ขอลอนชื่อออกจากระบบทุกราย การส่งเสริม สนับสนุน เสริมสร้างวินัยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานวางแผนทางการเงิน ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้ อย่างยั่งยืน การบริหารการเงิน การออม

2.3) การส่งเสริม สนับสนุน เสริมสร้างวินัยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานวางแผนทางการเงิน ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้ อย่างยั่งยืน การบริหารการเงิน การออม ด้วยการอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน เช่น “ครูไทยยุคใหม่ เข้าใจการเงิน” หลักสูตร “ครูรุ่นใหม่ หัวใจพอเพียง” เป็นต้น นอกจากนี้ยังดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิญชวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด เข้ารับการอบรมหลักสูตรการบริหารการเงินสำหรับข้าราชการ ทางระบบออนไลน์ ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้ อย่างยั่งยืน การบริหารการเงิน และการออม ซึ่งผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรจากสำนักงาน ก.พ. ประชาสัมพันธ์แจ้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมสร้างวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างวินัยทางการเงิน หลักสูตร “การสร้างสมดุลชีวิต การจัดการหนี้สินรูปแบบต่าง ๆ และการจัดแผนการเงิน ซึ่งจัดอบรมโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ผ่านระบบออนไลน์ และเข้ารับการอบรม เพื่อ Up Skill เป็นหลักสูตร “เสริมสุขสมดุล เพิ่มคุณภาพชีวิต” ในรูปแบบ Onsite

ปัญหาอุปสรรค

1. ผู้ลงทะเบียนแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เช่น เข้าใจว่ารัฐบาลจะจัดสรรเงินมาช่วยชำระหนี้ให้
2. ไม่สามารถใกล้เคียงกับสถาบันการเงินได้ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครู
3. ครูและบุคลากรบางคนไม่แจ้งหนี้สินทั้งหมด ทำให้แก้ไขไม่ครบทุกกรณี
4. ครูขาดสภาพคล่อง หมุนเงินไม่ทันตั้งแต่ช่วงสถานการณ์โควิดรายได้ก็น้อย ค่าใช้จ่ายมากขึ้น

5. การวางแผนในการจัดสรรการชำระหนี้ของครูและบุคลากรทางการศึกษายังไม่เป็นระบบ รัฐบาลยังไม่มีโครงการที่ช่วยเหลือทางด้านการเงินสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาของเอกชน

6. โรงเรียนสังกัดเอกชน ครูมีเงินเดือนน้อยไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นในปัจจุบัน จึงทำให้โรงเรียนมีปัญหาในการจัดสรรเงินเดือนให้กับครูและบุคลากรของโรงเรียน

7. ผู้เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินฯ ในกลุ่มสีแดงส่วนมากไม่สามารถกู้ปรับโครงการ สร้างหนี้กับกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูได้ เนื่องจากจำนวนหนี้สินมากเกินไป หากกู้รวมหนี้ จะไม่สามารถหัก เงินเดือนชำระหนี้ให้สหกรณ์ฯ ได้ และไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันได้

2) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

1. สถาบันการเงินต่าง ๆ ควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ยึดในอัตราต่ำกว่าปัจจุบันนี้ เพื่อช่วยเหลือข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีเงินเหลือหลังจากหักชำระหนี้แล้วให้เพียงพอต่อการ ดำรงชีพต่อเดือน

2. ควรส่งเสริม สนับสนุน เสริมสร้างวินัยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้ง บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานวางแผนทางการเงิน ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้อย่างยั่งยืน

3. ควรมีการจัดหาแหล่งเงินกู้ที่ดอกเบี้ยต่ำ การชำระหนี้ระยะยาว หรือชำระเฉพาะดอกเบี้ย รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หาแนวทางช่วยเหลือครูโดยไม่มีภาระดอกเบี้ย

4. จัดอบรมให้ความรู้ทางการเงิน การออม และสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินกับครูเอกชน ทั้งในจังหวัดฉะเชิงเทรา

5. ต้นสังกัดควรเข้ามาดูแลเรื่องสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลให้ครอบคลุมถึงครอบครัวของครู และบุคลากร เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายได้อีกทางหนึ่ง